

Groep Geneeskunde Paard (GGP)

Postbus 421

3990 GE Houten

Tel: 030-634 89 00

Fax: 030-634 89 09

E-mail: ggp@knmvd.nl

Internet: <https://www.knmvd.nl/groepen/ggp>

HET GGP-BESTUUR BESTAAT UIT:

VOORZITTER

Drs. J.W.E. Peters, Appelscha

VICE-VOORZITTER

Prof. dr. M.M. Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan, Bilthoven

PENNINGMEESTER

Mw. drs. G.J.C. Arentshorst, Rotterdam

SECRETARIS

Drs. W.O.J.L. Leenders, Rijen

LID

Mw. drs. F.E. Westerduin, De Bilt

COMMUNICATIECOMMISSIE

Drs. W.J.G. van Dijk, Hilvarenbeek (voorzitter)

KEURINGSCOMMISSIE

Drs. J W ten Brinke (voorzitter)

PERMANENTE EDUCATIE PAARD (PEP)

Drs. R.Th.E.M. Scholten, Haps

JURIDISCHE COMMISSIE

Drs. H.R.C. Gostelie, Haafden

RICHTLIJNENCOMMISSIE

Mw. drs. L.C. Kranenburg, Utrecht

COMMISSIE INFECTIEZIEKTEN (AD HOC)

Dr. C. van Maanen, Rijssen (voorzitter)

DIERGEENESMIDDELENCOMMISSIE (AD HOC)

Prof. dr. M.M. Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan, Bilthoven; Faculteit (voorzitter)

Klinische keuring, een vak apart

- In de meeste gevallen gaat een aan- of verkoop van een paard gepaard met een klinische keuring. De klinische keuring bestaat uit een aantal onderdelen die bij elk paard en elk gebruiksdoel afzonderlijk moeten worden afgewogen. Zo kan er een passend advies gegeven worden.

Voordat er naar het paard gekeken wordt, wordt aan de opdrachtgever gevraagd de geschiedenis van het paard en het doel waarvoor het gebruikt gaat worden in de toekomst te omschrijven.

Hierbij wordt het paspoort bekeken en kan de opdrachtgever de keuringsopdracht nader toelichten.

Normaal gesproken probeert een keurend dierenarts er bij te zijn wanneer het te keuren dier uit de stal of uit het transportmiddel gehaald wordt. Hij krijgt zo een indruk van hoe het paard zich gedraagt, en de mate van coördinatie.

Vervolgens bekijkt de dierenarts een keer om het dier op stand en vormt hij zich een eerste algemene indruk; hoe zit het paard in zijn haren, wat is de voedingstoestand, de beenstand, hoe gedraagt het dier zich in de (nieuwe) omgeving en zijn er in het oog springende afwijkingen?

NADER ONDERZOEK

Meer gedetailleerd bekijkt hij vervolgens ogen en mond. Komen hier verdachte dingen naar boven, dan volgt later een verder onderzoek met behulp van een ooglamp. Auscultatie van hart om ritme en regelmaat te beoordelen en eventuele hartruisen uit te sluiten en auscultatie van de longen om de ademruisen te beoordelen. Na arbeid wordt dit onderzoek herhaald. Daarna onderzoekt de dierenarts de nek en de rug door middel van oppervlakkige en diep palpatie en beoordeelt hij de staarttonus

(dat wil zeggen of er voldoende spanning op de staart aanwezig is). Is dit niet het geval dan zal hij bij het verdere onderzoek extra alert zijn op eventuele aanwijzingen voor ataxie.

BEENWERK EN BEWEGINGEN

Dan zijn de benen aan de beurt voor een grondig onderzoek. De dierenarts bekijkt en betast de benen om een goede indruk te krijgen van de kwaliteit van het beenwerk en eventuele overvullingen zwellingen en temperatuursverschillen. Daarna volgt beoordeling in stap en draf aan de hand op een rechte lijn op harde bodem. Bij de daarop volgende buigproeven let de dierenarts op meerder zaken; de gevoeligheid tijdens het aanspannen: is er verzet en zo ja bij welke mate van druk, is er verschil tussen links en rechts en de manier waarop het dier aandraaft na ca 1 minuut buigen. Meestal zal een paard dat niet reageert tijdens het buigen zelf regelmatig wegdraven. Alle vier de benen worden afzonderlijk gebogen en beoordeelt, eventueel kunnen deze buigproeven na arbeid herhaald worden, wanneer een paard verslechterd na arbeid dan werkt dat in de regel negatief op de keuringsbeslissing en vise versa.

Na de buigproeven volgt het beoordelen van de stap en draf op een harde gelijkmatige volte. Het vereenvoudigt de beoordeling wanneer een paard ervaren is in het bewegen op een harde ondergrond en dit ontspannen kan doen. Na het

aanbrengen van peesbeschermers wordt het onderzoek vervolgd op een zandbodem, het paard wordt hier in stap, draf en galop gelongeerd. De dierenarts let ook hier weer op afwijkende beweging een correct gebruik van het gehele lichaam, regelmatigheid en eventuele aanwijzingen voor geringe ataxie. Na de arbeid worden hart en longen nogmaals geausculteerd en kunnen buigproeven en harde voltes herhaald worden. Mocht er een mogelijke aanwijsbare oorzaak zijn dan kan aanvullend onderzoek (röntgen- of echografisch onderzoek) geadviseerd worden. Het kan gebeuren dat een paard niet goed door de klinische keuring komt. Een buigproef is niet goed of op de volte loopt het dier iets onregelmatig. Indien er geen duidelijk aanwijsbare oorzaak is, geldt dat de klinische keuring een momentopname is. Niet iedere positieve buigproef, waarmee bedoeld wordt dat het paard erna onregelmatig weg draaft, wil zeggen dat het betreffende paard definitief afgekeurd is. Soms is er een aanwijsbare (mogelijke) oorzaak: een springpaard is twee dagen geleden getest. Is er hoog en veel gesprongen dan is het niet raar als een dergelijk paard een positieve buigproef laat zien. Pezen kunnen iets overbelast zijn en de gevoeligheid is dan goed te verklaren. Deze kopers krijgen meestal het advies om het een 10 tot 14 dagen rustig door te werken en het paard dan opnieuw voor een keuring aan te bieden. Wanneer de dierenarts tijdens de arbeid een bijgeluid heeft waargenomen zal hij laryngoscopisch onderzoek adviseren, het bekijken van de keel en de stembanden op afwijkingen zoals cornage. De klinische keuring wordt afgesloten met het afnemen van een bloedmonster welke in bewaring blijft bij de dierenarts tenzij er opdracht gegeven wordt voor dopingonderzoek. Indien gewenst volgt een röntgenologische keuring.

KANTTEKENING

Vooraf bij de al iets oudere, gereden sportpaarden wordt een klinische keuring vaak onderschat. Er is een groot aantal paarden dat met röntgenfoto's in het 'grijze' gebied zit. Dat wil zeggen, een positief mens zal bijvoorbeeld een klasse 2 (voldoende) geven voor een straalbeenfoto, terwijl een wat pessimistischere dierenarts klasse 3 (matig) geeft. Op zo'n

Foto: Shutterstock

moment is de klinische keuring van essentieel belang. Er zijn paarden met dergelijke foto's die klinisch fantastisch in orde zijn en paarden met dezelfde foto's die niet in orde zijn. Helaas is het zo dat de röntgenfoto's vaak een overheersende rol gaan spelen. Men vergeet het paard en is alleen nog gefixeerd op de foto's veelal ingegeven door handel, verzekering en angst voor de claimcultuur. Op een dergelijk moment wordt de klinische keuring ondergewaardeerd. Het is al verschillende malen voorgevallen dat dit soort paarden voor weinig geld verkocht werd en uiteindelijk toch doordrong tot de topsport....andersom geldt een goed röntgenologisch rapport niet als garantie voor succes in de sport.

BESLUIT

Een klinische keuring is een momentopname en heeft zeker bij groene dieren voor een aantal onderdelen een beperkte waarde. Toch is het uitgevoerd door een bekwaam dierenarts een goede risicoanalyse voor gebruik als sportpaard. Aanvullend röntgenonderzoek alleen geeft een onvolledig beeld voor wat betreft

gebruikswaarde, voor de mogelijk handelswaarde en fokwaarde geeft dit wel belangrijke informatie voor de nabije en verder toekomst. Vooral bij de jonge en onervaren paarden is een aantal onderdelen van de klinische keuring praktisch niet uitvoerbaar en hebben ze voor een dierenarts weinig waarde. Zo is het uitvoeren van buigproeven bij twee- en driejarige paarden die vers uit de wei of opfok komen vaak van minimale waarde. Een klinische keuring uitvoeren bij erg groene paarden is vaak niet alleen gevaarlijk voor mens en dier maar ook niet uitvoerbaar en slecht te beoordelen. Op zo'n moment kan een klinische keuring erg overschat worden. In dit soort situaties is het advies om het paard beperkt klinisch te keuren. Meestal houdt dit in: een algemene indruk, het bekijken van ogen en mond, het ausculteren van longen en hart en indien mogelijk aan de longe of vrij bewegend in het zand. Daarna kan het betreffende paard röntgenologisch gekeurd worden. Wanneer een dier meer in de hand geweest is levert de klinische keuring veel meer informatie en minder gevaar. ●

Dieren: daar blijf je met je tengels vanaf

- Nog niet zo heel lang geleden waren “de paardenbeulen” bijna wekelijks in het nieuws.
- De paardenmishandelaars die de afgelopen jaren bijna 100 paarden in Nederland met stokken en scherpe voorwerpen hebben toegetakeld. Soms zo erg dat de dieren moesten worden ingeslapen.

Hoe kan het dat de daders nog steeds niet gepakt zijn?

En hoe kan het dat dierenmishandelaars-moordenaars die wel gepakt worden vaak nauwelijks gestraft worden? Dierenarts Monique Verkerk zet zich als forensisch dierpatholoog in voor het vaststellen van de doodsoorzaak van dieren om meer daders op te kunnen sporen en op basis van een forensisch rapport te kunnen straffen. Hieronder een stuk over haar werk.

Dierenarts Monique Verkerk zet zich als forensisch dierpatholoog in voor het vaststellen van de

doodsoorzaak van dieren om meer daders op te kunnen sporen en op basis van een forensisch rapport te kunnen straffen. Hieronder een stuk over haar werk.

Het is Pinksteren als politieagenten een hysterisch schreeuwende, bebloede vrouw overmeesteren. In haar woning wordt een dode hond aangetroffen. Forensisch dierpatholoog Monique Verkerk wordt ingeschakeld en zij stelt de doodsoorzaak van de Jack Russel vast: gewurgd, gevild en gekookt. ‘Ik hoop vooral dat er een preventieve werking uitgaat van mijn werk. Ja,

er wordt nu wél door heel Nederland onderzoek gedaan als ik mijn dier dood.’

Ze is één van de eerste forensisch dierenartsen die Nederland rijk is: Monique Verkerk. Samen met de gerenommeerde patholoog Frank van de Goot verricht zij op meerdere locaties in Nederland onderzoek naar de doodsoorzaak van dieren. Het ene moment een sectie op een hond of eend bij de dierenambulance in Alkmaar, het andere moment een paard of koe bij de gezondheidsdienst voor dieren in Deventer. Haar doel: de politie en het openbaar ministerie ondersteunen bij de opsporing en vervolging van mensen die zich schuldig maken aan mishandeling of het doden van dieren.

FORENSISCH DIERENARTS

Voordat zij begon aan haar opleiding tot forensisch dierpatholoog, was Monique “gewoon dierenarts. Haar grote droom. Jarenlang knokte ze om van een MBO-opleiding door te stromen naar het HBO, om daarna de universitaire opleiding tot dierenarts te volgen. Monique: ‘Om er vervolgens achter te komen dat mijn hart eigenlijk ligt bij de pathologie. Uitvogelen waardoor een dier ziek is geworden of waaraan het is overleden, door een sectie te verrichten. Inmiddels volg ik dus wéér een opleiding. Ditmaal in Amerika, want in Nederland moet de weg voor forensische dierenartsen nog worden vrijgemaakt. De prioriteit ligt er niet. Nog niet, hoop ik.’

GEWELD TEGEN DIEREN

Via politieagenten uit het hele land krijgt Monique het ene forensische onderzoek na het andere aangedragen. ‘Ik had nooit verwacht op een dag nog eens zoveel met de politie samen te werken’,

Foto: Shutterstock

zegt ze. 'Maar inmiddels blij ik een echte politiementaliteit te hebben. Geweld tegen dieren en geweld tegen mensen zijn vaak nauw met elkaar verweven. Soms worden dieren gebruikt als chantagemiddel. Je pakt bijvoorbeeld de kat van oma en zegt dat er verschrikkelijke dingen met Poekie gebeuren als zij niet snel haar pincode afgeeft. Of vrouwen beëindigen hun relatie en de man pakt haar hond om wraak te nemen. (Huis) dieren zijn vaak weerloze slachtoffers. Net als vrouwen of kinderen trouwens. Daar blijf je gewoon met je tengels vanaf.'

SPEUREN, PD EN SECTIE

Als forensisch dierpatholoog voert Monique een vakkundig onderzoek uit naar de doodsoorzaak van een dier. 'Dat begint bijvoorbeeld bij het opsporen van dierlijke resten met mijn eigen "lijkhond" Bubbles of het afzetten van een plaats delict. Vervolgens doe ik samen met Frank de sectie en brengen we het hele proces in kaart. Wat deed de dader, wanneer is het gebeurd, waaraan is het dier

overleden? En meer van dat soort vragen. Natuurlijk volgens de richtlijnen van het openbaar ministerie, zodat het sectierapport als geldig bewijs in een rechtszaak kan dienen.'

OPSPOREN EN STRAFFEN

Dat laatste is voor Monique erg belangrijk. 'Het is toch te gek voor woorden dat mensen van alles met dieren kunnen uitspoken en daar nauwelijks voor worden gestraft? Door een formele sectie te verrichten en hiervan een officieel rapport op te maken, hoop ik dat er meer daders worden opgespoord. De volgende stap is dan heel logisch: de straffen verhogen.'

Dierenmishandeling (preventief) aanpakken Monique's ultieme doel? 'Dat zijn er meerdere. Ik werk toe naar een eigen praktijk of instituut voor forensische dierpathologie. Natuurlijk vind ik het ook belangrijk dat er zoveel mogelijk dierenbeulen worden opgespoord en gestraft, maar toch hou ik me na een onderzoek niet bezig met de straffen van daders. Ik hou van de dieren en

daarvoor doe ik zeven dagen per week mijn werk. Ik hoop vooral dat ik samen met de politie een preventieve boodschap uitdraag. "Ja, er wordt nu wél door heel Nederland onderzoek gedaan als ik mijn hond doodschop." Nog een lange weg te gaan, dat weet ik. Maar naarmate de politie-eenheden mij steeds beter weten te vinden, heb ik goede hoop voor de toekomst. Iemand moet een begin maken.' ●

Noodnummers zetten die je kan bellen bij dierenmishandeling

- Landelijk alarmnummer: 144
Als dieren mishandeld, verwaarloosd of in nood zijn.
- Meldpunt dierenleed preventie: 085-2731799
Als iemand een verdachte situatie ziet om dierenleed te voorkomen.
Meer info: www.dierenleedpreventie.nl

AGENDA

7 - 10 September 2016:
BEVA Congress
Locatie: Birmingham, UK

16 - 18 September 2016:
European ISELP Module:
Shoulder and Elbow
Locatie: Heesch, NL

21 September 2016:
Symposium Emerging Equine Diseases
Locatie: Fac. iergeneeskunde, DGP, Utrecht NL

24 - 27 September 2016:
Orthopaedic Case Days
Locatie: Weilerswist - BRD

29 September 2016:
MTS Equine Medicine Dilemmas 1
Locatie: De Kooi, NL

30 September - 1 Oktober 2016:
Ultrasound guided Orthopedic injection techniques & Therapies
Locatie: Alicante , ES

05 - 08 Oktober 2016: AOVET course:
Principles of equine fracture management
Locatie : Berlin - BRD

7 Oktober 2016:
Voedingsconsulent Paard: Basismodule
Locatie: Leusden NL

13 Oktober 2016:
Actualiseringscursus Erkend Paardendierenarts 2016
Locatie; Vianen, nl

14 - 15 Oktober 2016:
International Conference on Equine Exercise Physiology
Locatie: Fac. Diergeneeskunde, DGP, Utrecht NL
Webiste:

20 Oktober 2016:
Cursus Wondmanagement Paard module 2: "Zachte heelmesters voorkomen stinkende wonden: management van per secundam genezende wonden bij het paard"
Locatie: Boxtel, NL

27 Oktober 2016:
Cursus Wondmanagement Paard module 2: "Zachte heelmesters voorkomen stinkende wonden: management van per secundam genezende wonden bij het paard"
Locatie: Emmeloord, NL

Foto: Shutterstock.com